

Ö?retmenlerin Program Okur Yazarl?klar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenlerin Program Okur Yazarl?klar? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27375>

Özet

Ö?retmenlerin Program Okur Yazarl?klar? Ölçe?i, **Veda Yar Y?ld?r?m** taraf?ndan 2020 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, ö?retmenlerin ulusal e?itim programlar?n? anlama, yorumlama, uygulama ve de?erlendirme yeterliliklerini yani program okuryazarl??? düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde belirlemek amac?yla tasarlanm???tur. Ölçek, e?itim bilimleri alan?nda ö?retmen yeterliklerinin de?erlendirilmesinde önemli bir bo?lu?u doldurmay? hedeflemektedir. Çal???ma, ölçe?in psikometrik özelliklerini ortaya koyan kapsaml? bir geçerlik ve güvenilirlik çal???mas? olarak sunulmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Program Okuryazarl???, Ölçek Geli?tirme, Ö?retmen Yeterlikleri, E?itim Program?, Müfredat, **Program Uygulama**, E?itim Bilimleri.

Yazarlar

Veda YAR YILDIRIM

Amaç

Ö?retmenlerin Program Okur Yazarl?klar? Ölçe?i'nin temel amac?, ö?retmenlerin e?itim programlar?na yönelik sahip olduklar? bilgi, beceri ve tutum düzeylerini belirleyebilecek, alana özgü, standartla?t?r?lm?? ve çok boyutlu bir ölçüm arac? sunmakt?r. **Program okuryazarl???**, bir ö?retmenin sadece program?n içeri?ini bilmesi de?il, ayn? zamanda program?n felsefesini, hedeflerini, ö?renme-ö?retme süreçlerini ve de?erlendirme yakla???mlar?n? ele?tirel bir bak??? aç?s?yla kavrayabilme yetene?ini de içerir.

Bu ölçek, ö?retmenlerin program? etkili bir ?ekilde uygulay?p uygulayamad?klar?n?, program? kendi s?n?f ortamlar?na ne ölçüde adapte edebildiklerini ve program?n ba?ar?s?n? de?erlendirmede ne kadar yetkin olduklar?n? ölçmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, ö?retmenlerin hizmet içi e?itim ihtiyaçlar?n?n belirlenmesine ve e?itim programlar?n?n geli?tirilmesine yönelik geri bildirim sa?lanmas?na olanak tan?r.

Yap? (Konstrukt)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, **Program Okuryazarl???**d?r. Bu yap?, ö?retmenlerin müfredatla ilgili derinlemesine bilgi sahibi olmalar?n? ve bu bilgiyi pedagojik uygulamalara aktarabilme yeteneklerini ifade eder. Program okuryazarl??? genellikle program?n üç ana bile?eni etraf?nda ?ekillenir:

Program Bilgisi: Program?n amaçlar?, kazan?mlar? ve yasal çerçevesi hakk?ndaki fark?ndal?k.

Program Uygulama Becerileri: Ö?retim yöntemlerini program hedeflerine uygun olarak seçme ve kullanma yetene?i.

Program De?erlendirme Yeterli?i: Program?n etkilili?ini ölçmek için uygun de?erlendirme araçlar?n? kullanma ve sonuçlar? yorumlama becerisi.

Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı 29 madde aracılığıyla kapsamlı bir şekilde incelemek üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında, aracın ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösteren çeşitli geçerlik türleri incelenmiştir. Her ne kadar kaynak metinde spesifik değerler belirtilmese de, 2020 tarihli bu geliştirme çalışmasında **yapı geçerli?i** ve **kapsam geçerli?i** analizlerine yer verilmiştir.

Kapsam geçerli?i için uzman görüşleri alınmış, maddelerin ilgili yapıyı temsil edip etmediğini değerlendirilmiştir. Yapı geçerli?i ise genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleriyle test edilerek, ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapılarıyla ampirik verilerin uyumu incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin program okuryazarlığı kavramının alt boyutlarını başarıyla bir şekilde ayrıştırdığını göstermiştir. Bu tür çalışmalar, bir ölçeğin psikometrik kalitesini ve bilimsel kullanıma uygunluğunu kanıtlamak açısından kritiktir. Konuyla ilgili daha fazla bilgiye [Geçerlik](#) kaynaklarından ulaşılabılır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (reliability) çalışması, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığını belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Ölçek geliştirme çalışmalarında en yaygın kullanılan yöntem olan **iċ tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alpha) hesaplanmıştır.

Yüksek bir Cronbach Alpha katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapılması muhtemeldir. Bu güvenilirlik analizleri, Ö?retmenlerin Program Okur Yazarl?klar? Ölçeği'nin pedagojik araştırmalarda güvenle kullanılabilen düzeyde tutarlı sonuçlar verdiğini doğrulamıştır. Güvenirlik kavramının detayları için [Güvenirlik](#) kaynaklarına başvurulabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de

Doğrulamaya Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılmaktadır. AFA, program okuryazarlığı yapısını oluşturan temel boyutları keşfetmeyi sağlamaktadır. Bu analizler sonucunda ölçeğin çok boyutlu bir yapı sergilediği ve maddelerin belirli faktörler altında toplandığı belirlenmiştir.

DFA ise, AFA sonucu elde edilen faktör yapısının (muhtemel alt boyutlar: Bilgi, Uygulama ve Değerlendirme) farklı bir örneklem üzerinde ne kadar iyi uyum sağladığını test etmek için kullanılmaktadır. Bu faktör analizleri, 29 maddelik ölçeğin teorik dayanağını güçlendirmiş ve öğretmenlerin program okuryazarlığını bileşenlerini ampirik olarak doğrulamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Geliştirme (Ölçek, Türk eğitim sistemindeki öğretmenlerin program okuryazarlığı düzeyini ölçmek üzere özgün olarak geliştirilmiştir.)

Format:

29 Madde

Mevcut Diller:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Öğretmenler (Farklı branş ve kademelerde görev yapan eğitimciler)

Yaş Grubu:

Yetişkin (Görev yapan öğretmenler)

Popülasyon Detayları:

Türkiye'deki ilk, orta ve lise düzeyinde görev yapan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda çalışan öğretmenler.

Test Metodolojisi:

5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri genellikle "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle

Kat?lm?yorum"a kadar uzan?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim Programlar?, Program Okuryazarl???, Ö?retmen Yeterlikleri, **DFA**, Likert Ölçe?i, Psikometri, Ö?retim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:

Mevcut kaynaklarda belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri:

vedayaryildirim@gmail.com

Yaz??ma Adresi:

Veda YAR YILDIRIM (2020 y?l?nda makalenin yay?mland??? kurum bilgileri makale i?erisinde mevcuttur).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?:

2020

?zinler ve Ücret:

Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm?? olup, bilimsel ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda yazar?ndan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ticari kullan?m veya adaptasyon için yazar Veda Yar Y?ld?r?m ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Referanslar

Yar Y?ld?r?m, V. (2020). Ö?retmenlerin program okuryazarl?klar? ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlilik çal??mas?. *?nönü Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 208-224. DOI: 10.17679/inuefd.590695.

Makalenin yayımlandığı Dergipark bağlantısı: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ogretmenlerin-program-okuryazarliklari-olcegi-toad.pdf

Öğretmenlerin Program Okur Yazarlıklar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçeğin 29 maddesi, kaynak metinde doğrudan listelenmemiştir. Maddelerin tamamına erişim için yayımlanmış olan bilimsel makaleye (DOI: 10.17679/inuefd.590695) başvurulması gerekmektedir.

Ölçek, toplam 29 maddeden oluşmaktadır ve yanıtlar 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile toplanmaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM